

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(III.)

A' Császári és Királyi Felség' Kegyelmeivel

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 9. Januariusban. 1795.

B é t s.

A' *Hebentstreit* fel-akasztatása, tegnap' dél-elötti 9 órákor, a' *Schotten* és *Burg* kapuk között lévő katoná' exercérozó nagy *Glacinak* a' közepin, egy szármára készített fel-fordult formájú vagy fél akasztófán, véghez mene. A' nézők annyira vóltanak, a' ményit, itt *Bétsben* együtt látni, igen ritka dolog. A' *Fa*, lovas és gyalog katonáknak 4 szeget formáló kettős sóra által, jó idején körül vetettetett. Az *Ujjkaputól* fogva ezen *Glacijig* menő szeker után is, lovas katonák vóltanak előre imitt-amott el-állittatva. A' halálos rab, az *Ujj-kapu* mellett lévő *Projofa* házból, egy *Batalion* katonáság között, gyalog, 8 órá-

C

tól fogva 9-tzig kísértetett a' vesztő helyig. Látni keveset lehetett a' nagy sokaság miatt valamit, mind addig, míg a' bűnös lojtorjára fel-nem vitete t, hanem már ekkor meszfzéről minden láthatta, elég magos lévén a' számára készült akasztó-fa. A' mejjire egy tábla volt függesztetve, ilyen rajta lévő írásal:

Frantz Hebenstreit, wegen Staats- und Landes-Verräthercy.

Katonai forma-ruhában vitetett-ki. A' Kargyát utánna vitték. Az akasztó-fa alá meg-érkezvén, itt a' katonáktól formáltatott négy-szegben, a' kargya el-töretett, halap és kard rojtyai le-tépettek, kaput fel-hajtásai le-szaggattattak, egy szóval, a' katonai tulajdonságból egészízen ki-vetkeztetődött, és így adatott által a' Hohér' kezibe. — Mondgyák, hogy a' Fára való fel-vitetetése előtt arra kérte a' mellette lévő Papot, hogy nevében a' Közönségtől kérjen engedejmet, mellyet ez meg is tselekedett volna: — a' Hohért is arra kérte a' Fára való fel-vitetetése közben, a' mint mondgyák, hogy ne boszszuságból, hanem csak illendően bánnyék vele.

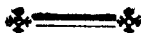
Hogy a' *Toscánai* nagy Hertzegségnek lakosai, a' fő és nagy Hertzegnek szerentsés' születésén való örömet, és a' Teremtőhöz való haládást, a' Királyi Hertzegi Udvarral, meg-öszthassák; erre való nézve a' Nagy Hertzeg egy Rendelést hirdettetett-ki *Déc.* 15-dikén, a' melly szerént, 4 napok alatt minden Itélő-székeknél nyugodalom, 17-dikben mind a' fő városban *Florentziában*, mind pedig az egész országban egész cerimoniaival való *De Teum* énekles, 3 napokon *Salve* lövések, tüzi-játékok, s-örvendetes in-nepek, lesznek. — Ugyan ezen napon költ második rendelése által, *General-Pardont* és botsá-natot engedett a' Nagy Hertzeg, minden az árestomban ülő és törvény alatt lévő kisebb rendű bűnösöknek. — A' *Zsidók*, ezen örömet hasonló-képpen ki-jelenteni, és enek ki-jelentésében magokat a' Nagy Hertzegnek jól-tévő gondolkodása' módgyához szabni akarván, nem csak a' szegény *Zsidók* között, hanem a' *Zsidó* városban lévő *Keresztyén* *Ekklesia'* szegennyei között is, gazzag alamisnát ösztöttanak-ki.

Frantzia Ország.

(Még vagy két szó, a' *Carrier* és a' *Nántesi* Revolutzionális Commissió' processusokról) — Utoljára még a' *Carrierel* együtt *Examenen* lévő, mindent reá hárító, és mellette álló *Nántesi* Revolutzionális Commissió' tagjainak mentségekre is szollott *Carrier*, a' többek között ezeket mondván rollok: — „

„ Talán még valaha, ezen mellettem álló szerencsétlenek is igátságot fognak nyerni. Én az ő mentségekre mindent megmondani, és minden bizonyító eszközöket kézhez adni akarok. A' pusztitásnak és jontásnak plánuma ki volt dolgozva, mindenütt a' Fejtelenség uralkodott, az ellenség határainkon fektüdt; *Lyonban* és *Toulonban* támodás uralkodott; az égetést, pusztitást, és mindeneknek öldöklését parantsojó Decretumok megvóltanak, s-a' többi. Én örökké azt gondoltam, hogy hazámnak használok. Már a' Rébelliseknek bocsánat ígértetett, mellyet az olyan Patriotákra is kiakartok terjeszteni, a' kiket az igen vak hazafiság ragadott vólt el. Én úgy itélek, hogy ezzel az engedelmességgel, az én ei-vádoltatott *Nántesi* társaimnak is tartoztok. Ők meg-tántorodhattak: de az ő vétségek sokakkal közönséges s. a' t.

Az után a' Tanak állittattak elő, kik között sokan vóltanak olyanok, a' kik *Carrierol* nem roszszúl szollottanak. Az ő Prokátorai, többire az akkor uralkodott Országoló-székre akarták *Carrierrol* a' bünt hárítani. Mind ezeknek bé-végződése után azonban *Déc. 16-dikán*, *Carrierre*, *Granámaisonra*, a' ki egy tagja vólt a' *Nántesi* Commissiónak, és *Pinárd-ra*, ezen Commissiónak Biztosára, ilyen Sententzia mondattaték: — „ *Carrier*, mint Nemzeti Biztos, halálra fententziáztatik, azért: hogy a' hazafiaknak szabatsága és bátorsága ellen dolgozott, a' midön parantsolatot adott, hogy férjfi és aszszony Rébellisek, minden további még-visgálás nélkül, meg-ölettefsenek; és a' midön *Lambertinek* olyan tellyes hatalmat adott, a' mellyet ez, az aszszonyoknak, férjfiaknak és gyer-

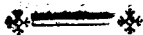
mekeknek vízbe való fullasztásokra fordított, végre a' midőn Generál *Haxonak*, a' *Vendei* minden lakosok' ki-irtására patantsolatot adott. s. a'. t., — „*Grand-maison* meg-sententziáztatik azért, hogy egész sereg embereknek *in mafsá* lejendő öfzve-lövöldöztetések-ről szolló parantsolatokat, nevének al-írása által megerősített, a' vízbe -fullasztásokon jelen vólt, s-még a' szerentsétlen áldozatokkal maga rútul bánt, s. a'. t., — „*Pinárd* is hasonló tetteiért sententziáztatik-meg. „, s. a'. t.

Ezek *Carrierrel* együtt 3-man, még az nap de után, 60 napokig folyt processusok után, és minek-utánna 300 ellenek vagy mellett szolló *Tanuknak* vallásteteleik meg-halgattattak vólna, véghetetlen sokaság között, fejektől meg-váltanak. Mikor a' processusban már minden egyéb ide tartazó dolgok bé-végződtek vólna, *Dobsen* az egész processust *Articulusokba* fzedte, és az *Esküdtek* elibe a' felöll külömb-kü-lömb-féle kérdéseket terjesztett. Az után az *Esküdtek* egy oldal szobába menvén, 6 egész oráig hán-ták vetették elméjeket a' dolgon. Végre ki-jövé a' szobából, közönségés meg-egyezőssel azt az ítéletet mondották, hogy *Carrier*, *Grandmaison*, és *Pinárdot*, bünösöknek lenni tartják: hanem, a' *Nantesi* Revolutziánális Commissiónak 26 tagjairól úgy ítélnék, hogy a' vád, vagy a' tselekedetek, a' mellyekkel vádoltattak, ezek ellen is meg-bizonyisodtak ugyan, hanem hogy ők ezeket, a' Status' kárára való fel-tett tzelből követték vólna el, az nem jött vilá ofságra. „ — Az *Esküdteknek* ezen íté-letihez képpest hozta ofztán a' *Parisi* Revolutzió-nae Fórum a' 3 bünösökre a' halálos, az ő 26 tár-sakra pedig, a' fel-öldözö sententziát.

A' *Conventnek* vagyon ugyan a' mostani mérsek-lett *Systemának* bé-hozásától fogva egy *Decretoma*, a' mellynek tartása szerént, tsak az olyan bünösök vesztik-el fejeket, a' kikre reájok bizonyosodik, hogy a' halálos bünt, a' hazának ártani kívánó fel-tett tzelből követték-el: de tsak ugyan még is ezen 26 személieknek fel-öldoztatása (*absolu-*

aidja), a' kikiről t. i. ezen processusnak le-folyta
 alatt oly sok borzasztó ifzonyuságok jöttek vilá-
 gosságra, valamint a' Publicumtól, így szintén a'
 Conventtől magától is, béketlen és indulattal fogad-
 tatótt; a' mellyet csak hamar sokan ki jelentet-
 tettek. *Lecointre* Déc. 18-dikán így szollott a' Conventben: —
 „Lehetetlen (úgy mond), hogy a' leg nagyobb kegyet-
 lenségekről meg-győzetett emberek, ismét az emberi
 társaságba, sőt éppen *Nantesbe* visszátérjenek,
 hogy ott azokon a' szerentsélen anyákon, a' kiknek
 gyermekeiket ők a' vízbe fullasztották, és azokon
 az özvegyeken és árvákon, a' kiknek házastársai-
 kat és szülőiket, meg-ölettek, tsufolodó és kevéj
 homlokokkal trutztözlanak. A' *Revoluzionale For-
 rum* ugyan, a' mellynek csak a' *Haza-árulokat* kö-
 telelsége meg-büntetni, tehette azt az ítéletet, hogy
 ennek a' *Nantesi* Commissiónak tagjai, nem Contra-
 revoluziós tzélből való bünösök, és őket ezen Vád
 aloll fel-öldozhatta: hanem az igafság kívánnya, hogy
 ők már most meg-ítéltetés végett, más *rendes* Cri-
 minale Forum elibe állittassanak. Én azt kívánom,
 hogy az én tanáts-adásom, meg-visgáltatás végett,
 bizattassék Commissióra. „

„Ezen projectom másoktól is minden felölről
 helybe hagyatott, és sürgetődött; mellyhez-képpest
 azonnal decretálta is a' Convent: — „hogy az említett
 26 személlyek egyszeriben árestáltassanak, és a' Tör-
 vény-hozó Commissió mennél hamarább adgya véle-
 kedésit felöllök. „ — *Bourdon* azt tanátsolta, hogy,
 mivel a' közönséges Ítelő-székeknek gyakran meg-
 kell ujjitatniok; tehát most illendő dolog leszen a'
Parisi egész *Revoluzionale Forum* helyibe, a' melly
 t. i. a' 26 személlyeket fel-öldozta, ujj tagokból álló
Forumot rendelni. — *Mathieu* többet mondott, azt
 projectálván, hogy nem csak meg kell az egész *Re-
 voluzionale Forumot* ujjitani, hanem az elötte most
 folyó minden jelen való processusokat is félbe szakaszt-
 ván, ujj Forumnak kell azokat elibe adni. Minthogy
 azonban annak a' régi nevezetes Közönséges Vádol-
 lónak *Fouquier Tinvillének* processusa is, melly-

nek el-dülését mindenek nagy kívánsággal várják, éppen most vagyon a' Revolutzionale Forum előtt: erre való nézve azt mondták sokan, hogy most éppen nem jó lenne ezt az Itélő-székét ujjal tserélni-fel. — Olyanok is vóltanak, a' kik azt mondták, hogy tsak azok sürgetik a' Revolutzionale Forumnak meg-ujjítását, a' kik *Fouquier Tinville*t meg akarják szabadítani. — A' *Bourdan* jóváslása végetre tsak ugyan decretáltatott.

A' Convent' Decretomához-képpett, a' *Nántesi* Commissió' 26 tagjai *Déc.* 19-dikén és 20-dikán, ujja árestáltattak, és állapottyoknak további meg-határozatását várják: a' *Párisi* Revolutzionale Forumhoz pedig 18-dikban, éppen midön ez, a' *Fouquier* ellen való *Tanukat* vallatná, meg-érkezék a' Décretom a' Conventtől, hogy minden dolgokról vegye-le a' kezit; mert ujj Commissió állittatik-fel.

Mennyire neheztelt légyen a' *Párisi* Közönség a' sokszor említett *Nántesi* 26 személyeknek szabadon való botsáttatásokon, így ír rolla egy *Párisi* levél: — „Ezek az emberek a' magok szabadon való botsáttatások után, egy társaságban ebédeltének, s-még a' regi úgy nevezett *Palais-Royal*ban is meg-méreszlették magokat mutatni: de mindenek utáltsággal néztenek rájok, és ki-üzettettek. Ha azt meg-gondolja az ember — hogy tsak kevés hónapokkal is ez előtt, tsupa vér szomjuhozásból és az öldöklésnek kívánásából, tsak egy szaváért vagy gondolattyáért is meg-öletett az ember — s-most pedig azt láttya, hogy majd tsak éppen az az Itélő-szék, a' melly ez előtt 5 hónapokkal, a' mit a' körmei közé kapott, mindent meg-öldököltetett, most ellenben a' leg kegyetlenebb bünösöket szabadon botsáttya: lehetetlen, hogy egyebet mondhasson az ember, hanem hogy a' Frantzia Némzet, a' maga eredeti által-láthatatlan minémüsegeiből származó, és az ő dolgaiban minden napi ellenkezést (*contradictiót*) szülő tulajdonságira nézve, pár nélkül való.

Sokak azon Convent' tagjai közzül, a' kik a' *Roberfpier*' ideje alatt perbe idéztetvén, útat vefztettek, és ezért akar kitől és akar hol meg-ölettethetendőknek lenni decretáltattanak vólt, a' Conventnek mostani merséklettségit a' magok hafznokra akarván fordítani, a' Conventhez folyamodtak azzal a' kérelemmel, hogy ők is, mint a' 13 hónapokig árestomban ült 73 Kép-viselők, az ellenek hozatott Décretom aloll oldoztatsanak-fel, és a' Conventbe, mint Kép-viselők, ismét vétésenek vizsgálza. Az ő kívánságok Commissió elibe adatott meg-visitatás végett; mellynek erről való ítéletit, *Déc.* 17-dikén, ilyen szavakkal terjesztette *Douay*-beli *Merlin* a' Convent elibe: — „A' Commissió, azon kérdést, hogy valyon a' szóban forgó Convent-beli tagok' kívánságát bé kellesték e' tölteni? jól gondolóra vette; és éppen abból a' köz jóra tzelozó tekintetből, a' mellyre nézve a' 73 Kép-viselőknek a' Conventbe való vizsgálza vétettetéseket javasolta vólt, most kén-telenítettik a' Conventnek azt tanátsólni, hogy egyet is az akar kitől és akar hol meg-ölettethetendőknek ítéltetett Kép-viselők közzül, a' maga kebelibe vizsgálza ne botsátsón: de ellenben minden ellenek való processust is szakasztson félbe, és töröljön-el. (a' mellytsak annyit teszen, hogy Frantzia országban szabadon lakni azoknak is engedgye-meg.)

Ezt a' jóvasláts a' Conventnek egy része haladek nélkül akarta decretálni, mások ellenben, nevezetesen pedig a' Conventbe ujra vizsgálza vétetett 73 tagok, keményen ki-költének ellene, a' mellyből nagy lárma támodott. A' Præses kalapott tett, és kolompozott a' tsengettyüivel, a' szokás szzerént, ezzel a' tsendefséget helyre akarván állítani: de nem tsak hogy foganattya nem vólt a' tsengetésinek, hanem egy *Peiniers* nevü tag, még a' tsengettyüt is ki akarta kapni a' keziből. Mások *Peiniert* akarták a' Conventből egyenesen árestomba küldeni. Végre mind ezek után a' lármák után, is a' *Merlin* jóvaslása, tsak ugyan decretáltatott:

Egy szóval, az a' Décrétom, és az az az ujj eleven-ség, a' mellyet a' 73 Kép-viselők, magokkal együtt a' Conventbe ismét vizsgálta hoztának, a' Convent tagjai között ismét ujj szakadásoknak lett fundamen-tomává. Két ujj pártok kezdik a' fejeket ismét egy-más ellen emelgetni, és már, egyik a' másíknak meg-buktatásán igyekeznek. Az ő fegyvereik, a' mel-lyekkel viaskodnak, a' minden napi levelek (*Journá-lok*), s-több apró repülő irások (*Broschurok*.)

A' Frantzia fegyveres seregek azonban a' Con-vent-beli tziwodásokból semmit nem részesedvén, mind a' vizen mind a' szározon mozognak; — a' mint ezt a' következő *Hadi hir-adások* bizonyíttyák: —

Hadi Hir-adások.

A' *Bresti* kikötő-helyből egy 38 első nagyságu (*Linéas*), 13 közép szerű (*Fregát*), és ezekhez szük-séges apróbb hajókból álló Frantzia hadakozó hajos sereg, *Déc. 15-dikén* a' tengerre ki-evezett. A' ve-zére ezen hajós seregnek *Vilaret-Joyeuse*. Két Nemzeti Biztosok is vagynak vele, kiknek egyike az a' híres tengeri hajós, *Trehouart*. — Hova tze-lozzon ezen *expeditzió*, még nem tudhatni.

Egy *Genuai* Kurir azt a' hir-adást vitte *Li-vornóba*, hogy a' *Touloni* Frantzia hajós sereg min-den órán ki fog a' tengerre evezni. Azok az *Ang-lus* strázsa hajók is, a' mellyek a' *Touloni* tenger-ö-ből mellett kémlelödtek, és a' Frantziák' mozgásait szemmel tartották, hasonlót bizonyítanak róllok. Ehez képpest az Anglusok' fő Admirálja *Hothám* is, mi-nekutánna a' vezérlése alatt lévő hajós sereget, a' *Livornói* kikötő-helyben minden szükséges eledelek-kel bővön meg-rakta volna, *Déc. 21-dikén* reggel vi-torlát a' szélnek eresztette, és az ellensegnek elibe in-dúlt. — A' 27-dik Decémbéri *Májlandi* levelek sze-rént, a' Frantzia hajós sereg' elibe adatott rendelés a' volt, hogy 19-dik és 25-dik *Decémbert* között evezzen-ki a' tengerre. — Hogy úttyát *Corsica* szigete ellen veszi, azt tsak gyaníttyák.

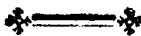
Hagából így írnak a' Hollandus levelek: — „

„A' Frantziák által *Déc.* 11-dikén a' *Waal* vizin tétetett próbák, még ekkor tsak recognoscérozás-képpen estenek, olyan véggel, hogy feregeinknek fekvéseiket ki-tanulhassák, és közelebből egy közönséges próbát fognak tenni. — Az ő 11-dik próbált reánk való ütéseiktől fogva, kettőzött munkássággal folytatták az ellenségeskedést. A' *Waal* és *Mósa* mellett mind két oldalról minden napiak az ágyúzások, melly által azt igyekezik elérni a' Frantziák, hogy a' Szövetségesek a' magok Battériájikat, a' mellyek 11-dikben erősen meg-károsítottak vólt, helyre ne építhessék. — 17-dikben ujra nagy ágyúzás vólt, mellynek ótalma alatt a' Frantziák a' *Mósa* vizin akartak a' Bomel-szigetire, kerefsztül rontani. De az ő hajóik fenébe lövöldöztetődván, nem érhatték-el tzeljokat. — *Déc.* 19-dikén 2 helyen tettek ismét hasonló próbát, de nem több szerentsével. „

„*Emmerichnél* is a' *Rénus'* partyán, hasonsó ellenséges ábrázatba kezdenek a' dolgok öltözködni. Egy Frantzia Dobosnak két vers-beli nállunk való járása után, sok ágyukat kezdettenek a' Frantziák *Emmerich* várossával által-ellenben ki-szegézni — mi okból? — nem tudatik. — Réfzünkről *Emerichen* állól *Pandernhez*, ujra sok ágyuk hordattak, hogy az ellenségnek által jövetelét el lehessen gátolni. „

„A' 11-dik Décemberi nevezetes próbájáról a' Frantziáknak, ezeket jegyezhetjük-meg: — „

„Ez a' próba, melly által a' Frantziák a' *Waal* és *Rénus'* vizeit el-akarták foglalni, *Pandernhez* nem mefzfe, *Genth* nevü falunál esett. Ez a' vidék, a' sok szigetek, fél-szigetek, és a' *Rénusnak* s-a' *Waalnak* a' Izároz föld közzé bé-nyuló ágai miatt, igen alkalmas a' kerefsztül való költözésre. A' Frantzia tábor 1671-ben és 1758-ban is itt rontott által ezen nagy vizen, s-meg-lehet, hogy az ellenség erről még

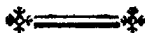
most sem felejtkezett-el, a' mint-hogy már egy darab időtől fogva ezen vizeknek a' izároz föld közze bé menő ágainak hajókat gyűlytvén öfzve, két versben is meg-próbálta az által-rontást. Tsak ugyan mindenkor vízfsza verettetett egész 11-dikre virradó éjtzakáig, a' midőn igen nagy számú hajókkal, szörnyű ködben és setéségben, a' *Genth* mellett l'vő fél-szigetnél meg-jelenvén, a' *Hannoveránusoknak* itt lévő egy Battériájok és posztyok, néki telyefséggel ellent nem álhatott, melly fzerént a' Frantziák a' fél-szigetet azon szempillantásban el-foglalták. Májor *Backmeister* valami 100-zad magával, elő rukkolt, és el-esett: de sokan estek-el a' Frantziák között is, a' kik mind azon által a' fél-szigetről előbb rukkoltanak. Végre 5 *Hannoveránus* Bataliónok érkeztenek a' tsatázó helyre, és a' magát keményen el-sántzolt ellenséget a' fél-szigetre ismét vízfsza nyomták. A' Frantziák a' magok vízfsza-meneteleket a' viznek tulsó partyáról, nagy számú nehéz ágyukkal fedezték, mellyeket *Nimwégából* hoztanak ide. Hanem mind ezek mellet is már délre a' fél-szigetről nagy károkkal vízfsza nyomattanak vólt. „

„A' *Hannoveránusok* között leg inkább fajnáltatik a' 78 esztendőös öreg Generál *Busch*, a' ki ezen tsatában kétfzer lövettetett-meg. Előbb a' jobb karját vitte-el egy golyobis. Az után a' *Wall* vizinek tulsó partyáról a' derékának alsó részit tsapta-meg ismét egy nagy agyu golyobis, melly miatt mingyár meg is halt. „

„*Bréda* körül még folynak a' szélső posztyok között való öfzve - tsapások. „

A' két *Hollándus* Követek, *Brantsen* és *Repe-laer*, Decembernek 23-dikán utoztanak-el, a' fegyver-nyúgvásznak és békeféségnek tsinálása vegett, előbb *Hertzogenbuschba*, és innen *Párisba*. „

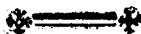
Máintzból Déc. 29-dikén. — „Ugy láttzik, mnttha a' Frantziák 3-mad nap-ól fogva, abban találják kedveket, hogy a' mi posztyunkra a' ké-hid' vé-

gínel, minden reggeli 9 órakor, a' midőn a' mieink változni szoktanak, ágyuznak, hanem minden haszon nélkül, mivel még eddig mindenkor a' miéink halgatatták-el az ő ágyujikat. „

*Maintz*ből *Déc.* 31-diken. — 29-dikben *Zahlbach*-ból *Bretzenheim* felé recognoscérozni jártanak a' mieink, mellynek alkalmatofságával az itt közel lévő 2 o gyalogokból és 6 lovasokból álló Frantzia posztot nagy részint öszve vagdalták. Innen az után *Marienboim* felé egész az ellenség' táboráig elő nyomúltanak *Huszárjaink*, a' honnan ugyan némellyek közöttük meg-sebefsedve tértenek visszsa, de az ellenség kezében egy sem maradt fogságban. „

„Látván a' mieink, hogy az ellenség semmi ujjsántzolon nem dolgozik (a' mi t. i. tzielja volt az ő recognoscérozásoknak), magokat jó rendel az ágyuk óltalma alá visszsa vonták: e' mellett azt is vévén észekbe, hogy a' nagy számmal utánnok nyomúlt ellenséges seregek, a' mieinkre való ütéshez semmi kednet nem mutatnak, lovasaink a' várba bé-indítottak, és csak a' *Pellegrini* Regementyinek egy Batalionnya hagyatott vigyázatul a' *Zahlbachi* halmon. — Az ellenség egy derabig nem tsinált egyebet, hanem csak jó magoss helyről, a' várba bé-takarodó seregeinknek mézfyszerűl alkalmatlankodott, mind addig, mig elégséges seregei és ágyuni érkeztenek meg. Végre dél-tályban nagy erővel közelebb nyomulván, a' *Zahlbachi* sántzokat 30 ágyukból le-irhatatlan heveiséggel kezdette hajgálni. Látván azonban a' Frantzia Vezérek, hogy a' miéink *Zahlbach*ból egy nyomot is mozdulni nem akarnak, ekkor néhány Batalionnyaikat olyan rendeléssel indították-bé *Zahlbach*ba, hogy vagy a' sántzokat meg-vegyék, vagy visszsa se jöjjenek. — Egy Granátéros Frantzia Kompania igen vakmerően valósággal egész sántzainkig elő is rohant, hanem a' miéink az igen kurazsis embereket, bajonéttyaik által, az árkokba nyakra före visszsa döfölték; midőn az alatt, a' magokat vitézségek által már sokszor esmeretefsé tett *Szerviai*

*Volontérok*nak egy osztálya, *Pellegrinyinek* egy csoportyával együtt, segítségül el-érkezvén, a' Frantziákat *Zachbachból*, vízfzra verték, az ő említett igen vakmerő bátor Kompániájokat pedig, a' többektől el-vagván, majd egészfzen semmivé tették, és csak a' Kapitányokat, néhányad magával fogták-el.

„Ekkor az ellenség meg-rettentnek mutatván magát lenni, a' maga majd egészfzen ki-rukkólva lévő seregeinek egy részit, a' táborba vízfzra szállította, és az ő több csoportyai is jó mezfzre vízfzra takarodtanak: hanem valami egy órányi idő-várcatva az után vagy 4 Batalionnyai, a' mellyek *Bretzenheimban* el-búva halgattanak, harmadik versben ismét dühösön elő uyomultanak; a' kiket ugyan a' miénk ekkor is, még pedig már most tsupán csak a' *Szerbiai Volontérok*nak feljebb említett Osztálya-beliek, a' Frantziáknak sok veszteséggel vízfzra vertek: hanem itt a' miénk is azt a' kárt vallották, hogy a' nevezett Osztálynak Komenlánsa Kapitány *Ojtoich*, sebbettkapott, és abban csak hamar meg is holt. — Ezzel az alkalmatossággal *Máintzba* sok ellenséges golyóbisok hullottanak-bé. Egy 6 fontos golyóbis a' barompiatzon ölt-meg egy ifju aszszont.

A n g l i a.

Már a' *Londoni* Udvari ujjság is kétségen kívül-valóvá tette az *Ámerikai* szigeteket illető kedvetlen híreket. — Generál *Grey* maga írja *Martinique* szigetiről, hogy egy *Nügües* nevű Frantzia vezér *Guadaloupe* szigetre meg-érkezvén, az *Anglus* Generál *Graham* táborát körül vette, ki is magát, midőn már sem elesége, sem a' tengerrel közösülése nem volna, *Capitulatzióval* fel-adni kénytelenített. Az ő emberei, mint hadi fogjok, olyan ígeret alatt, hogy ezen háboruban többet nem hadakoznak, *Angliába* haza bortsáttattak. Generál *Graham* igyekezett rajta eléggé, hogy az *Emigránsokat* és a' magokat *Anglus* óltalom alá adott más Frantziákat, a' *Capitulatzióba* belé tsúsztathassa, és nékiek is szabad elbortsáttatást nyerhessen; hanem a' Frantzia Vezér or-

re telyefséggel reá nem álván, tsak azt engedte-meg az *Ánglus* Generálnak, hogy egy fedett szekerett vihesen-el magával; a' mellyben tehát ez, a' néki nevezetesebbeknek tetző személlyek között, tsak 25-töt hozhatott-ki meg-visgáltatás nélkül, és tsak ezeket szabadithatta-meg a' haláltól. s-a. t.

Gen. *Grant* is, a' ki eddig *St. Domingó* szigetén, az *Ánglusok* által el-foglaltatott vidékeket fedezte, azt írja, hogy a' *Frantziák*, az általok szabadoknak lenni hirdettetett, és ezért az *Ánglusoktól* el-pártolt *Szeretseneknek* egy számos serege által segítettvén, *Leogane* várofsát és ennek vidékeit ismét visszanyelvén, az *Ánglusok* magokat visszavonni kéntelenítettének. — Ilyen kornyulállások között nevedni kezd a' félelem az iránt, hogy az *Ámerikai* szigeteken a' *Frantziáktól* el-vett tartományoknak meg-oltalmazásokra *Europából* jövő *Ánglus* seregek, el fognak késni, annyival is inkább — mivelhogy azok az *Ánglus* seregek, a' mellyeknek *Gibráltár* mellett kellett volna a' nevezett szigetekre el-evezni, még máig sem indultak - el *Gibráltári* tengerről, hasonló-képen azok az 5 *Regementek*, a' mellyek *Ángliából* rendeltettek vólt oda, már 13 hónapoktól fogva sindenek hajókon a' *Plymuthi* kikötő-hellyben.

Egy *Ánglus* hajós sereg parantsolatot vett, hogy ki-evezéshez készüljön, mert valami *Transport* hajókat, mellyekre a' *Gróf Moira* vezérlése alatt egy szározzra li-szállandó sereg rakodott-fel, fog el-kisélni. — Mi némü probára induljon ezen *Gr. Moira* serege, még nem tudatik.

Pitt, vagy 3 főbb *Vexeles* házakkal, contractusra lépett, melly szerént ezek arra kötelezték néki magokat, hogy az *Udvar'* számára 24 Millió font *Sterlingeket* (valami 240 Millió Forintokat) fognak költsön öszve szerezni. — Ez az a' leg nagyobb summa pénz, mellynek egyszeriben való költsön öszve-szerzése, valaha munkába vétettetett. — Azt írják, hogy 18 Milliója ezen *Sterlingeknek* az *Ánglus* *Udvarnak*

maga hadi költségeire , 6 Milliók pedig , a' Szövetségeseeknek hadi *Subsidiumul* valók.

A' *Loyds* Kávé-háza-beli Ujjság' szam-vetése szerint , ezen háboruban , már 5 hajókkal vettek többet el a' Frantziák az *Anglusoktól* , mint az egész *Amerikai* hadnak ideje alatt.

Az árulással vádoltatott és még rész szerént *processus* alatt lévő *Anglus* személyek között kétök , u. m. : *Baxtel* és *Richter* , *Dec.* 15-dikén *Itélőszék* elibe állították , de csak az *Anglus* törvénykezés' módgyanak eleget tévő formálitásból , mivel-hogy a' *Korona*' *Fiskálisa* előre jelentést tett , hogy nem akar ellenek *Tanukat* elő állítani : mellyhez - képpest őket az *Esküdtek* is bünteleneknek itélvén lenni , azonnal szabadon bocsátattak. — A' többeknek *processusát* *Dec.* 16-dikáig el-halasztotta a' *Fiskális*.

* * *

Az idő-járásáról s-egyéb apróságokról szolló hazánk-beli tudósítások.

Erdélyből — Kolosvarról.

Ezen kis Hazában már két esztendőktől fogva nem lévén rendes esőzés , a' szárazság mindent úgy ki-égetett vala , hogy ha a' jelen való sovány időt , a' régibb kövér esztendők nem segítenék , talám a' 7 kövér teheneket , a' 7 ösztövérek ennék-meg , vagy más szókkal , talám szükség is lenne. Bódog ország , a' hol a' kövér esztendőkben , a' következhető szük időkről is gondot visél a' gondos szorgalmatosság. — Nevezetesen a' le-folyt 1794-dik esztendőben , még nyáron sem vala a' Barmoknak mivel legelődjenek , annyival inkább nem lehetett a' téli takarmányhoz semmi reménség. Hanem csak ugyan könnyörült a' *Mindenható* a' földnépén annyiban , hogy *September*' utolsó napjától fogva *Dec.* 12-dikéig , olyan kellemetes esőzéseket bocsátott földainkre , hogy az *Őszi*

időn, sokkal jobban legelődtek Barmaink a' mezőn, mint a' Nyarán, December' 13-dikától fogva kemény hidegek járnak, és 5 napok alatt, leg alább térdig érő hó esett. A' Barmok már most jáfzokra szorultak, de abban is az a' jó vagyon, hogy a' kemény hidegen a' szárvas marha a' leg durvább szalmát is meg eszi, mellet az okosabb gazdák tudván, kevés jobbatska nyári takarmányaikat, később időkre kimélik. Némeljek, kivált a' hozfízabbatska kezű gazdák, azzal is kívántak magokon segíteni, hogy *Juhait* s-egyéb apróbb barmaikat, *Olok országba* hajtatták, noha itt sincs, az előbbeni esztendőkhöz képpes, igen nagy bővség, és nagy értük, hogy a' *Szomszédok* éjtzakának idein, ezen Barmoknak nagy részit el-vették volna; hanem meg-lehet, hogy ez a' hír, tsak azoknak a' *Speculazioja*, kiknek Barmai már oda benn vagynak, ne hogy mások is sokan a' magokat oda hajtván, az eléget jobban is drágítsák. — A' Kerti vetemények oly szükiben voltunk a' nyáron, hogy *Kolosárt* 5 ugorkát 3 krajtzáron vettünk. A' fejes *Káposztának* 100-zát eleinten 15 Forinton vettük; de az *Ofzi* eszőzés ezen is hirtelen annyit segített, hogy utoljára 7 Forinton is meg-lehettet venni, annyira elő vette magát ez a' *Magyarok'* drága fátorit eledele. A' Gabona' termés ugyan némelly eljen a' magvát sem adta-meg, hanem e'-beli szükégünkön a' segít, hogy a' kész pénznek kedves ekintete, sokakkal a' piatzra rokkoltattya a' két és három esztendős gabanát: mellyre nézve nem tarthunk éhségtől. — Így vagyunk a' fízvet vidámitó borolgában is. Szőlő-hegyeink ugyan, tsak közép fzeű termésel áldattanak vólt meg, hanem a' *Szüret* eli pintzékot találván, ebben sem fogunk szomjuságot szenvedni, annyival is inkább, mivel a' pénz szükégén, a' víz - korságtól félő emberek is kezlik magokat a' jó *Számos* vízhez szoktatni. — Tsak egy pénz keresés' módgyát fel-tálaló *Edipusra* volna még mindenek felett szükégünk. Mivel ennek nem léte miatt, Barmainkat el nem adhatjuk, egyéb terméseinket is többire magunk költyük.

el. — Vagynak olyan faluink, a' hól téli takarmá-
nyainknak nem léte miatt, teheneinket és bornyair-
kat ki-nyúzni kéntelenek lévén, a' husnak fontyát
fél garason áruljuk, és mikor úgy sem kell, nyárra
bé-sozzuk. (De ezt tsak a' mezfszebbetske látó gaz-
dáink tselekefzik: holott sokkal jobb így tselekedni,
mint a' húsnak fontyát fél garason vesztegetni) —
Még egy fogyatkozásunkban volna egy titok-tudó
Edipusra nagy szükségünk: hogy t. i. a' midön,
sem kukuriza, sem zab, sem árpa, sem alakor, sem
Makk, sem utsu, egy fzoval semmi nints, hogy
lehefsen sertést hizlalni? — (*Eldórádó* várofsát kell
meg-keresni, a' hol a' Kolbász és mustos petsenyo
az utzán nyargal.)

Magyar Ország.

Nagy Váradról Décember' vége felé: — „A'
telünk kemény. Havunk elég van. Pénzünk nem
sok. (E' közönséges nyavaja.)

T u d ó s i t á s.

Következendő Könyvek jöttek ki *Kassán, Scheib-
ler* Testvér Könyvárosoknál:

*XVI. Lajos, szerentsétlen Frantzia Király'
életének le-írása.* Magyarra Fordította *Berta György*
8-ad rétb. 1 for. író papir. 1 for. 15 kr.

*Harald, oder der Kronenkrieg. Eine nordische
Erzählung.* 2 Theile 8-ad rétb. 1 for. 30 kr.

*Kischtapf und Ispendyar, Könige von Persien.
Eine wahre Geschichte, von Al. Gleich.* 2 Bände
1 for. 15 kr.

*Beytrag zur angenehmen Unterhaltung in Abend-
stunden und auf Spaziergängen in Geschichten und
Erzählungen* 8-ad rétb. 30 kr.

P. D.